

DINA RÄTTIGHETER – STATENS SKYLDIGHETER

Om FN:s konvention om rättigheter
för personer med funktionsnedsättning

HANDISAM

Mänskliga rättigheter

Äntligen finns en konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den ratificerades (antogs) av Sverige i december 2008. Syftet med konventionen är att se till att personer med funktionsnedsättning kan ta del av sina mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

De mänskliga rättigheterna slår fast att alla människor är födda fria, har lika värde och samma rättigheter. De beskriver vad som inte får göras mot någon människa och vad som bör göras för varje människa. Rättigheterna är universella, odelbara och de förstärker varandra ömsesidigt. Det innebär att de mänskliga rättigheterna gäller alla människor utan åtskillnad och att alla rättigheter är lika viktiga.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innehåller 50 artiklar. Konventionen innebär inga nya rättigheter utan förtydligar att de mänskliga rättigheterna också gäller personer med funktionsnedsättning.

Enligt konventionen måste det finnas en nationell funktion, till exempel en eller flera myndigheter, som har till ansvar att främja, skydda och övervaka att Sverige följer konventionens regler.

Sverige har också undertecknat ett fakultativt (frivilligt) protokoll som hör till konventionen. Protokollet ger enskilda individer rätt att klaga till FN:s övervakningskommitté om personen anser att hans eller hennes rättigheter har kränkts.

VIKTIGA ÅRTAL:

- År 1993** FN:s generalförsamling antog FN:s standardregler för personer med funktionsnedsättning. Dessa regler är inte juridiskt bindande men de principiella ståndpunkterna i dokumentet har legat till grund för den nationella handikappolitiken i Sverige.
- År 2000** FN antog en resolution (en stark rekommendation) där det slogs fast att standardreglerna är den måttstock som ska användas för att genomföra mänskliga rättigheter.
- År 2006** FN antog konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen är, till skillnad från standardreglerna, ett juridiskt bindande dokument och ett starkt verktyg för det framtida handikappolitiska arbetet.
- År 2007** Sverige undertecknade konventionen och det frivilliga protokollet.
- År 2008** Sverige antog konventionen.

OM KONVENTIONENS INNEHÅLL:

- Konventionen förtydligar att mänskliga rättigheter omfattar även personer med funktionsnedsättning.
- Konventionen synliggör vilka rättigheter som finns, bland annat rätten till hälsa, arbete, fritid, rättsväsendet, utbildning och privatliv.
- Konventionen slår fast att staten har ansvar för att respektera, skydda och främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.
- Konventionen innehåller grundläggande principer som är dess hörnstenar. De ska tolkas in i alla konventionens rättighetsartiklar. Exempel är icke-diskriminering, lika möjligheter, tillgänglighet, jämställdhet och respekt för barnens utvecklingsförmågor och identitet.
- I konventionen finns regler för hur varje land ska genomföra, följa upp och övervaka innehållet i konventionen.
- Konventionen slår fast att handikapporganisationerna har rätt att delta i förberedningen av och beslutsfattande i frågor som rör personer med funktionsnedsättning. De har också rätt att delta i övervakningen av hur konventionen efterlevs.
- Konventionen anger att konventionsstaterna ska rapportera sina framsteg till FN vart fjärde år.

Sverige och FN-konventionen

Konventioner är ett sätt att reglera förhållandet mellan individen och den politiska makten som representeras av stat, kommun samt regioner och landsting.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är en av åtta så kallade kärnkonventioner för mänskliga rättigheter. Sverige har antagit alla dessa. Att personer med funktionsnedsättning har rättigheter innebär att staten har skyldigheter. Det handlar inte om behov eller efterfrågan utan om vad varje person har rätt att kräva.

För Sveriges del innebär det att regeringen och den statliga och kommunala förvaltningen har ett ansvar att respektera, skydda och främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det handlar om att inte kränka människors rättigheter, att skydda människor mot kränkningar från andra och att skapa förutsättningar för varje person att kunna ta del av sina rättigheter. Detta innebär att politiker, tjänstemän och beslutsfattare på alla nivåer i samhället har ett ansvar och behöver känna till sina skyldigheter för att kunna följa konventionens innehåll.

Handisam, Myndigheten för handikappolitisk samordning, har i uppgift att skynda på utvecklingen mot ett samhälle där alla kan delta jämlikt oavsett funktionsförmåga. Äntligen har Sverige antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Handisam välkomnar konventionen och ser den som ett viktigt verktyg för den handikappolitiska utvecklingen. Vi har fått i uppdrag att informera och sprida kunskap om konventionen. Det är ett viktigt uppdrag som ska bidra till att människor med funktionsnedsättning får sina rättigheter tillgodosedda.

LÄS MER

www.handisam.se/konventionen

Broschyren finns att ladda ner från Handisams webbplats www.handisam.se. Alternativa format kan beställas från Handisam.

HANDISAM

Myndigheten för
handikappolitisk samordning

Postadress: Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov.

E-post: info@handisam.se

Telefon: 08-600 84 00 Fax: 08-600 84 99